Hvordan skape god arkitektur når Tønsberg skal utvikles videre?

FORM & VOLUMSTUDIE • SIGMUND SONTUM // ARKITEKT B.SC. HONOURS

Nedre Langgate

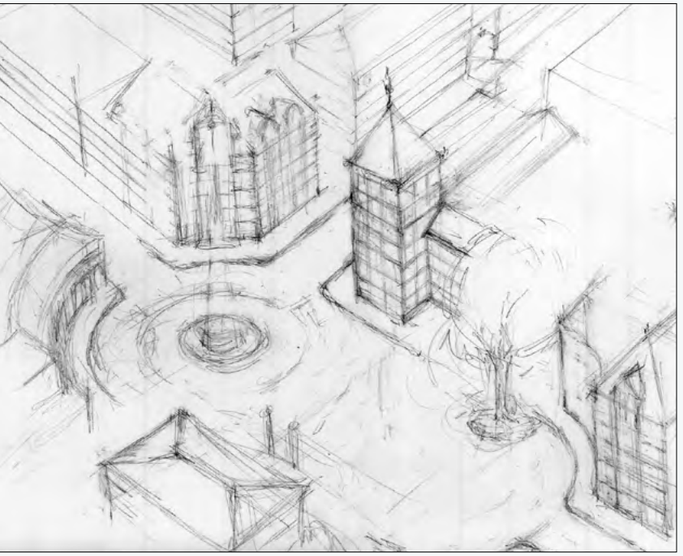

Storgaten 45

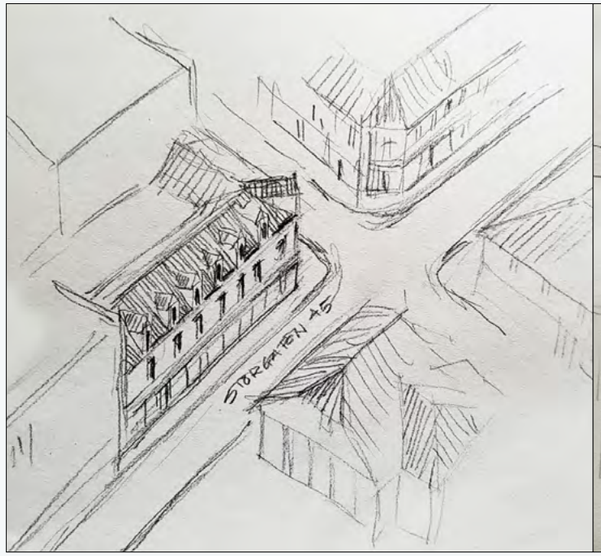

Storgaten 45

Stoltenberggaten

Mange sentrale åpne plasser står nå for tur til å bli bebygget i sentrum av Tønsberg. Jeg mener forutsetningen for en vellykket utvikling er at det lages en helhetlig plan som gir klare og gode retningslinjer.

Planen bør fundamenteres i det bestående, byens opprinnelige identitet.

De siste årene har jeg arbeidet med flere områder av sentrum. Dette har overbevist meg om at de plassene som skal bebygges bør gjennomgå en analyse som fører frem til en «veiledende mal/modell».

Analysen bør gi tydelige retningslinjer for:
volum - høyde - form - samspill med omgivelsene

Denne analysen vil skape forutsigbare retningslinjer for utbyggere, arkitekter og administrasjonen. Den bør utføres i en klar «sjablong-tegning» med volum, høyder og form, og bli førende for den nye bebyggelsen.

Dette arbeidet må utføres av kompetent person/ personer med god kjennskap til Tønsberg. Den/de som skal utføre dette arbeidet kan ikke ha aktive kommersielle roller i byens utvikling.

Disse studiene trenger ikke å være en veldig omfattende jobb. De vil ende opp i et helhetlig dokument som gir klare premisser for all utvikling i byen.

Dokumentet vil kunne innebære vesentlige kostnads-besparelser for kommunen og utbyggerne.

Jeg vedlegger på disse sidene noen studie eksempler:

- 2 sentrums eiendommer som er under utvikling
- personlig visjon for Nedre Langgate
- 2 eiendommer analysert for Format Eiendom AS
- personlig visjon for hele Scanrope området, - visjon Fjordbyen.

Det er her viktig å presisere at mine skisser er kun ment å illustrere teknikken. De er gjort på et begrenset/lekent grunnlag og ikke ment som et seriøst svar på oppgaven som byen står overfor.

Sigmund Sontum
Arkitekt/formkonsulent

April 2021

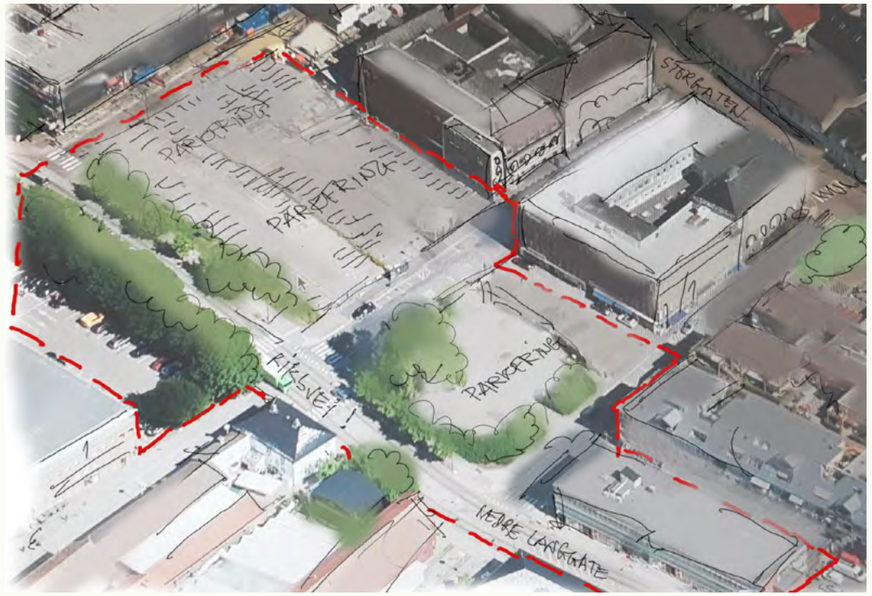

Nedre Langgate slik det er i dag.

Tønsbergs Nedre Langgate er bestemt stengt for kjøretøy og byens historiske sentrum står nå overfor den største endringen i moderne tid. De store åpne plassene langs denne tidligere riksveien skal fylles med boliger og forretninger, eksisterende bebyggelse er under utvikling og selve gateløpet skal omformes.

Byens identitet er mangfoldig, preget som den er av en lang historie. Tønsberg sentrum består også av et stort antall monumentale murbygninger. Disse klassiske bygg representerer et viktig bilde av byen og dens identitet. Byen er bygget opp av kvartaler bestående av en serie unike og egenartede bygninger, oppført av et stort antall byggherrer og forskjellige arkitekter. Det er derfor viktig å ivareta variasjon og utrykk når utbygging av større kvartaler i sentrum skal utformes.

Norges eldste by kan for øvrig gjenoppstå som en estetisk og spennende opplevelse, og bli en merkevare for landet vårt. Tenk hvor godt det vil føles å rusle langs en grønn og vakker gate bestående av varierende og godt utformede bygninger, med den urgamle borgen ruvende i bakgrunnen, og med stedvis utsikt utover fjorden.

Slik det er i dag.

Skisse viser volum og form silk søknad om utbygging fremkommer.

Veiledende skisse.

Her har utbyggers arkitekt latt tilstøtende bygg i Møllegaten eller Storgaten 47 få gi premissene til å lage et nytt dominerende bygg i Storgaten.

Storgaten i Tønsberg var opprinnelig aldri bebygget med mer enn 2 etasjer +evt. en loftsetasje.

Når Storgaten 45 ble renovert på 50 tallet, ble den 3dje etasjen dessverre trukket ut til gatelivet, og gaten fikk derved redusert sin visuelle kvalitet betraktelig.

Venstre: Storgaten ca. 1950

Jeg mener det er uheldig om strøkskarakteren i dette kvartalet defineres med moderne høyblokker i 4-5 etasjer slik det fremkommer i høringsforslaget. Det er i disrespekt for byens opprinnelige preg og arkitektur. Det er hele gateløpet fra torget og bortover mot kirken som bærer byens preg og arkitektur. Her ser vi tydelig hvordan trearkitekturen i nærmiljøet til nr. 45 forlanger en langt mer tilpasset utbygging. I tillegg er det svært viktig å vise respekt for de 3 andre hjørnebygg til Storgaten 45, som alle er i byens opprinnelige form og skala. Det er dette Storgaten nr. 45 skal tilpasse seg, og ikke de to sidebygningene.

Et 4 etasjes hus med en tilbaketrukket 5 etg. vil bli en brutal handling mot byen og ikke minst mot nærmiljøet i Storgaten. Her bør det pålegges «byreperasjon» og prosjektet bør utføres i 2 etasjer + en tilbaketrukket etasje slik det opprinnelige bygget var utført.

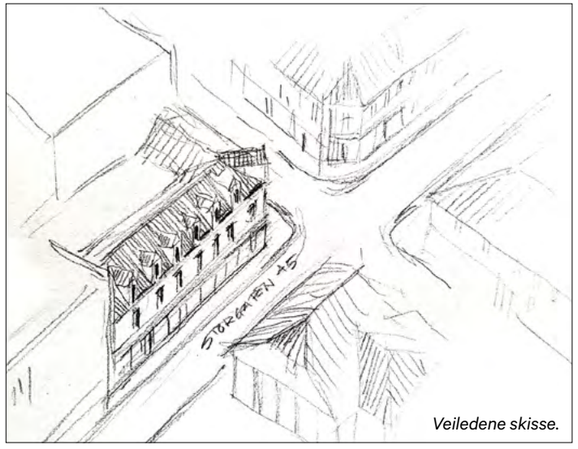

Veiledene skisse.

Slik det er i dag.

Skisse viser volum og form silk søknad om utbygging fremkommer.

Veiledende skisse.

Det foreligger en søknad om å rive Stoltenberggaten 6 og bebygge området i tråd med skissene du ser her.

Jeg mener det er svært uheldig om dette bygget rives da det representerer et viktig element som ivaretar byens identitet og humane arkitektur.

En eventuell utbygging på parkeringsplassen i bakkant bør utformes med bygg som spiller på lag med den opprinnelig bebyggelsen i Stoltenberggaten.

Etter min mening er det både mulig og riktig å la disse eksisterende og karakterfaste byggene få sette premissene for det som skal bygges, slik at også byens egenart ivaretas.

Mange økonomer har våknet opp til betydningen og verdien av byenes egenart. Byer kan også betraktes som varemerker som tiltrekker mennesker som både ønsker å besøke og bebo, og derved også kapital.

Det er påfallende hvordan mennesker søker originalitet og særpreg når de reiser til nye steder. Norske byer som i særlig grad har klart å bevare sin karakter, er Røros og Bergen.

Det er etter min mening god grunn til å reflektere over dette når Tønsberg utvikles og vokser videre. Jeg mener det er mange gode grunner til å ta vare på det som er igjen av den gamle, tradisjonelle trebebyggelsen.

La Tønsberg fremstå som en hyggelig småby med en atmosfære preget både av autentiske bygninger og nye bygg med respekt for byens sjel.

Færderkvartalet

En tidlig volum- og formstudie, Færderkvartalet.

- et samarbeidsprosjekt
med Format eiendom AS
(se forøvrig Visjon Fjordbyen)

Kanalparken

En tidlig volum- og formstudie, Kanalparken.

- et samarbeidsprosjekt
med Format eiendom AS
(se forøvrig Visjon Fjordbyen)

visjon fjordbyen

Dette perspektivet som inkluderer Scanrope-tomten er gjort på eget initiativ da jeg mener det er nødvendig å bygge ut dette området helhetlig.

«Fjordbyen» er utformet med respekt og i assosiasjon til lokal- og nasjonal identitet, som her i Nordbyen, Tønsberg.

Tidligere plansjef i Tønsberg proklamerte i Morgenbladet for kort tid tilbake at det viktigste med ny bebyggelse i Tønsberg er å kunne «lese» hvilken tidsepoke et bygg er oppført i... Dette utsagnet faller på sin egen urimelighet.

Når jeg rusler rundt i den nyere bebyggelsen på Kaldnes i dag, kan jeg komme til tro at disse byggene egentlig stammer fra 60-tallet - da den moderne og sjablongmessige arkitekturen fikk prege Norges drabantbyer. Dette har intet med «autentisk arkitektur» fra det 20 århundre å gjøre.

Eller kanskje har det dessverre akkurat det...

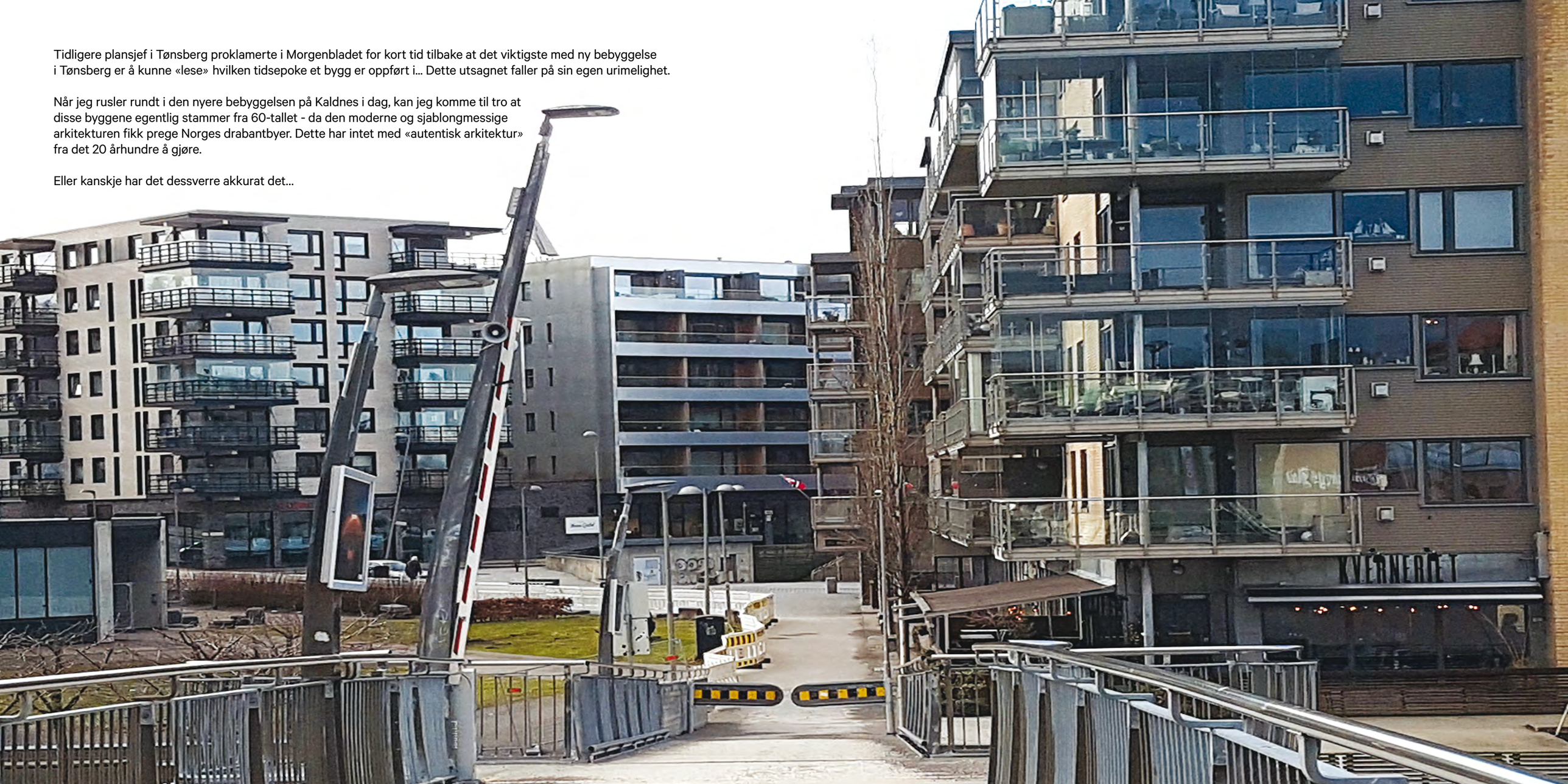

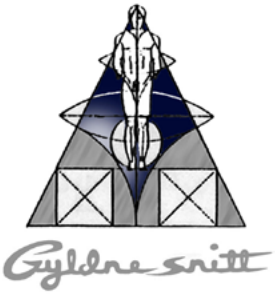

Sigmund Sontum
Arkitekt B.Sc.Honours

sigmund@gyldnesnitt.no
Øvre Langgate 40-3110 Tønsberg

Tlf: 92826750

arkitekt - formgiver